

Zápis Okrúhly stôl samospráva – výkonní/ prednostovia

A) Úvod

- MD privítala všetkých účastníkov okrúhleho stolu. Predstavila tému služby vo verejnom záujme v previazanosti na projekt NP PARTI 2, ale aj dlhodobejší záujem úradu venovať sa tejto téme. Poskytovanie služieb vo verejnom záujme je prospešné pre všetky strany (štát+MNO), prioritne pre občana. Častokrát MNO poskytujú služby efektívnejšie, práve vtedy, keď štát nemá dostatočné kapacity, expertízu a pod. Okrem poskytovania služieb je témou aj to, ako by mala vyzeráť spolupráca štátu a MNO. Ako by sa dala upraviť, vylepšiť, či už legislatívne alebo využívaním iných nástrojov. Analýza sa zameriava na tri pilotné oblasti: neformálne vzdelávanie, integrácia cudzincov a starostlivosť o ľudí bez domova.
- MD predstavila program stretnutia a zásady interakcie v skupine.
- Predstavenie účastníkov stretnutia.
- VZ odprezentovala analýzu východiskového stavu legislatívy (nejednoznačnosť pojmov, neurčitý pojem, nedostatočná definícia), dotazníku samosprávy (zabezpečovanie jednotlivých služieb, spôsob zabezpečovania, typ finančného transferu, dotazníku MNO (zabezpečovanie jednotlivých služieb, spôsobe zabezpečovania, typ finančného transferu, výška finančného transferu, dostatočnosť zdrojov, motivácia k spolupráci, pozitívne/negatívne faktory), fókusových skupín, dát z CRZ.

B) Diskusia k spolupráci samosprávy a MNO:

- Aktuálne v Piešťanoch najviac riešia financovanie MNO a športových klubov, ktoré majú dlhoročnú podporu a spoluprácu s mestom. Kvôli **inflácií a zvýšeným cenám energií** sa **položka podpory MNO v rozpočte znížila**. Mesto **dlhodobo podporuje MNO** pri aktivitách, pretože samotné **nemá kapacity robiť všetko, čo by chcelo a malo**. Každoročne sa však stretávajú s problémom a to je nedostatok financií, pretože žiadateľov je vždy viac ako mesto dokáže zo svojho rozpočtu ponúknuť. Ďalšia otázka sú **priority**, či podporiť športový klub a prácu s mládežou alebo seniorov. Čo sa týka dôvery MNO a VS – podstatou je **medziľudská komunikácia**, ako si sadnete s človekom. Pri tvorbe participatívneho rozpočtu mali veľmi dobrú skúsenosť s MNO. Bol to konštruktívny proces s dobrou vzájomnou komunikáciou. Veľa procesov v štátnej správe je stále dosť **administratívne náročných**, čo vedie k **vzájomnému nepochopeniu**, pretože MNO si tento proces nevedia predstaviť a pochopiť.
- Mestá majú zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb. Mesto Piešťany ich aktuálne poskytuje 13, čo zďaleka nie sú všetky, ktoré majú vo svojej kompetencii a mali by ich zabezpečovať. **Väčšinu si zabezpečujú interne**, v niektorých podporujú aj 3.sektor. V rozpočte mesta je 10% prostriedkov na sociálne služby, čo je na rozsah, ktorý majú v kompetencii nepostačujúce.

? Prečo preferujete Interný spôsob zabezpečenia?

- zvažovali aj poskytovanie niektorých sociálnych služieb u neverejných poskytovateľov. Stretávajú sa však s problémom pri ľuďoch bez domova, prípadne tých, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivom zdravotnom stave v previazaní na finančné a sociálne možnosti. Títo ľudia sú umiestňovaní len v zariadeniach samosprávy, pretože ich neverejný poskytovateľ neprijme, nakoľko si nevedia dofinancovať pobyt. Tým pádom je

vo verejných zariadeniach menej miesta pre ostatných občanov mesta. **Mesto si nerobilo doteraz žiadnu analýzu nákladov interného alebo externého poskytovania sociálnych služieb.** Nevedia povedať, čo je lacnejšie a efektívnejšie.

V meste Piešťany nie je dostatočná ponuka poskytovateľov na všetky sociálne služby. Ak by bola ponuka zo strany neverejných poskytovateľov, následne by riešili, či do spolupráce ísť.

- Je viacero faktorov, ktoré ovplyvňujú interné alebo externé zabezpečovanie služieb. **Pri externom je to finančný aspekt, pri internom personálny.** Ďalším faktorom je finančný transfer, akým spôsobom dostať financie k poskytovateľovi. Samosprávy využívajú predovšetkým systém, aby spĺňali podmienky štátnej pomoci. **Pre samosprávu je jednoduchšie udržať vo svojom rozpočte prostriedky v naviazané na organizačnú štruktúru mesta ako presadiť ďalšiu položku vo forme dotácií.** Záleží od viacerých faktorov.
- väčšina služieb je poskytovaná v sociálnej oblasti. Na MPSVR prebieha pracovná skupina k reforme financovania sociálnych služieb, kde by sa mali nastaviť spravodlivejšie podmienky pre verejných a neverejných poskytovateľov a výpočet normatívu jednotlivých služieb, čo umožní aj lepšie rozpočtovanie pre samosprávu. Našli sa v prezentácii. Majú pocit, že poskytovanie finančných transferov zo strany kraja je vo vyššej miere ako odpovedali MNO v dotazníku.
- mesto Prešov – Poskytovatelia sociálnych služieb využívajú nielen normatív, ale aj dotácie. Samospráva má administratívne procesy zadané v zákone a nemôže sa správať inak. V Prešove funguje platforma Synapsia, ktorá združuje MNO v oblasti sociálnych služieb. Pravidelne sa stretávajú a sieťujú, vždy vedie platfornu iná organizácia. Spoločných stretnutí sa zúčastňujú aj zástupcovia samosprávy, ktorí pozývajú neverejných poskytovateľov na aktivity organizované mestom. Členovia Synapsie navrhovali, aby jej koordináciu prebrala samospráva v podobe koordinátora, ale mesto nemá prostriedky. Oceňujú rozloženie kompetencií, samosprávy majú jasne definované právomoci, MNO to majú voľnejšie, vedia robiť iné veci a to je dobré. Veľkú spoluprácu mali pri pomoci odídencom z Ukrajiny finančnú aj nefinančnú.

?Nedôvera MNO zo strany samosprávy. Čo považujete za predpoklady k lepšej spolupráci s MNO?

- Záleží na všeobecnoprospešnej oblasti. Iná situácia pri sociálnych službách, iná pri občianskom vzdelávaní. Postupne sa do úradov dostáva participácia pri tvorbe a nastavovaní politík. V oblasti občianskeho vzdelávania je otázkou kontinuita poskytovania služieb v previazanosti na udržateľnosť existencie MNO, čomu neprospieva financovanie cez granty a dotácie, kde absentuje inštitucionálna podpora. Ponuka MNO sa v čase mení.
- Dôležitá je komunikácia a pochopenie medzi ľuďmi. Nastavenie spoločnosti je konfliktné. Historicky bolo všetko financované centrálné. A tak to veľa ľudí vníma, že všetko má byť poskytované samosprávou a na všetko majú nárok. Dožadujú sa služieb, ktoré nie sú v kompetencii samosprávy, čo vedie k vzájomnému nepochopeniu.

? Ako vnímate rozdiel vo výške prostriedkov pri poskytovaní služieb v jednotlivých krajoch?

- decentralizácia je v poriadku, každá samospráva má svoje priority a nastavovanie politík. V TTSK za 5 rokov navýšili na aktivity MNO (kultúra, obč. vzdelávanie, sociálne služby) rozpočet až 6 násobne.

? Iné finančné mechanizmy, okrem dotačných schém?

- Dostupné finančné mechanizmy nie sú uspôsobené na poskytovanie všeobecne prospešných služieb. Nie je alokovaný dostatočný balík prostriedkov v rozpočte na tieto položky. Mesto Piešťany sa snaží získavať prostriedky aj z iných zdrojov, napríklad Fond V4, Nadácia SPP a pod., čo však okrem prostriedkov prináša aj zvýšenú administratívnu záťaž na pracovníkov samosprávy. Tieto dodatočné zdroje sú však zamerané na iné oblasti (údržba mesta a výsadba) ako sociálne služby.
- V oblasti vzdelávanie, podpora mládeže a športu. Majú dotačnú schému, ktorá je však limitovaná a bude ešte viac. V BSK nie je záujem zo strany MNO, majú tu v okolí veľa iných zdrojov. Zmluva o spolupráci nie je v BSK priechodná.
- Spolupracujú s MNO, robí predovšetkým doplnkovú službu pri pripomienkovaní dokumentov, rozvoji soft aktivít, neformálnom vzdelávaní. Pri dotačných schémach v kraji sú oprávnení žiadatelia aj MNO, napríklad pri podpore cestovného ruchu. MNO sú závislé na finančných prostriedkoch a zápasia s prežitím. Dotácie nie sú správne nastavené, fungujú na princípe refundácie, čo je pre mnohé MNO limitujúce a tým pádom nie sú schopné implementovať projekty.

V dotačnej schéme nemajú položku na inštitucionálnu podporu organizácie. Častokrát nemá kraj v rozpočte prostriedky pre podporu na MNO.

Otázka **výberu MNO**, ktorá MNO a preč nie iná.

Kraj financuje službu, ale MNO potrebuje peniaze na svoj chod organizácie. Pýtajú prevádzkový grant, ktorý nechcú samosprávy financovať.

Príklad dobrej praxe v Slovinsku, kde sa spojili tri asociácie a spolupracujú so samosprávou.

MNO si musí zarobiť sama na seba, správať sa ako súkromný sektor. V MNO sú odborníci, ktorí vedú poskytnúť kapacity, ale nevedia sa predať. Mali by byť orientovaní biznisovo a stať sa sebestačnými.

- dotačná schéma je nejako nastavená, nikto nebude pokrývať paušálne výdavky, poskytujú ich len na rozvojové, nadstavbové aktivity. VZN si riešia poslanci, nie úradníci.
- priorita je, aby mala finančné pokrytie samospráva, teda kraj, mesto, obec a nie MNO.
- kraj si rieši najprv svoje príspevkové organizácie.
- spolupráca na lokálnej úrovni je bezprostrednejšia. Kraj nemá kapacity na iniciovanie spolupráce s MNO, je tam veľa hráčov.

Spolupráca nie je len financovanie. Je to dobrý kredit, ale ak je MNO stabilná, peniaze prichádzajú aj odinakaľ.

Príklad: Školy za demokraciu v BBSK - bývalé vedenie nielenže finančne nepodporovalo, ale brzdilo túto iniciatívu na školách, pretože patria do pôsobnosti kraja.

V oblasti pomoci ľuďom bez domova, prevažnú mieru služieb zabezpečujú MNO, ale je potrebné tému riešiť na úrovni kraja a následne na národnej úrovni. Na národnej úrovni musia MNO a samosprávy vystupovať jednotne a spojiť sa, aby dosiahli výsledok.

Biznisový princíp by mali uplatňovať aj samosprávy a otvoriť sa trhu, ak je poskytovanie služby lacnejšie, lepšie a efektívnejšie od externého dodávateľa, neposkytovať ju interne. MNO potrebujú aj niečo iné ako zdroje. Napríklad zvýhodnený prenájom priestorov od samosprávy.

Vytvoriť platformy MNO na lokálnych a regionálnych úrovniach a prepojiť ich s kraji a samosprávami.

Participatívny rozpočet je tak nadizajnovaný, že vedie MNO ku konkurencii nie k spolupráci.

? CRZ – nárast počtu zmlúv v roku 2021?

- zmena zákona, nová povinnosť zverejňovať zmluvy cez CRZ, zverejňovali ich na svojich webových stránkach.